

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji 11. do 20. avgusta 2011

OBVESTILO

Spet je nastopila vročina. Vremenske razmere so idealne za dozorevanje zgodnjih sort hrušk in jablan, ki je v večjem delu Slovenije za 10 do 12 dni zgodnejše kot v povprečju. Obstaja le nevarnost, da ob vročini ne pride do sončnih ožigov. Kaže tudi na lepo dozorevanje grozdja. Dozoreva tudi hmelj. Hmeljarji bodo predvidoma začeli z obiranjem v tem tednu, saj se pričakuje nadaljevanje ugodnega vremena.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Po nič kaj poletni prvi avgustovski dekadi so se temperature zraka v drugi dekadi spet dvignile. Povprečne temperature zraka so se na Primorskem in v osrednji Sloveniji iz začetnih 18 °C povzpele nad 26 °C, na Štajerskem, Dolenjskem in Prekmurju pa iz 15 °C na okrog 24 °C. Minimalne temperature zraka so bile v začetku dekade na Koroškem in Štajerskem blizu 6 °C, ob vročini pa so jutra tudi tu ostajala topla, okrog 17 °C. Najvišje dnevne temperature zraka so ob koncu dekade na Goriškem presegle 36 °C, na Obali, v osrednji Sloveniji in na Dolenjskem dosegle 34 °C, na Štajerskem, Koroškem in v Prekmurju pa 32 °C. Padavin je bilo v drugi dekadi avgusta malo. Čez 20 mm je padlo le na skrajnem SV Slovenije, med 10 in 20 mm pa na Gorenjskem, na območju Karavankah, na osrednjem Štajerskem in v delu Prekmurja. Drugod po Sloveniji ni padlo več kot 10 mm. Devetnajstega avgusta je na Koroškem, vzhodnem Štajerskem in v Prekmurju divjalo neurje. Spremljali so ga lokalni pojavi toče, pihal je močan veter, ki je ruval in lomil drevesa. Na meteorološki postaji letališča Maribor je bila izmerjena hitrost vetra 110 km/h. Trajanje sončnega obsevanja je bilo v drugi dekadi povsod nadpovprečno. Največ, za petino nad povprečjem, ga je bilo v širši osrednji Sloveniji.

torek	sreda	četrtek	petek
			
19 / 35	19 / 35	19 / 35	19 / 35

STANJE RASTLIN

Vreme je ugodno za sklepne procese zorenja zgodnjih sort hrušk in jablan, razmere so idealne za nabiranje sladkorjev oziroma suhe snovi in teže. Dozorevanje jabolk in hrušk v letošnjem letu je v večjem delu Slovenije 10 do 12 dni zgodnejše kot povprečju, glede na lansko leto pa od 5 do 7 dni. Obstaja le nevarnost, da ob vročini ne pride do sončnih ožigov. V vinogradih se mehčajo grozdne jagode. Podatki spremljanja dozorevanja grozdja letnika 2011 kažejo na lepo dozorevanje grozdja. Na Primorskem in Vipavskem je vodna bilanca spet negativna. Določitev pravega časa obiranja določene sadne vrste oziroma sorte je odvisna od namena in uporabe plodov. Čas dozorevanja istih sort je zelo odvisen od lege in nadmorske višine, upoštevati moramo tudi, da vsi plodovi na drevesu niso zreli v istem času. Enostaven način za določanje stopnje zrelosti je test z jodovico, ko lahko že po nekaj minutah ocenjujemo stopnjo zrelosti plodov. Škrob se v prisotnosti jodovice obarva temno modro oziroma črno. Če se rezna ploskev jabolka v celoti obarvana črno pomeni, da je plod še popolnoma nezrel. V kolikor pa je rezna ploskev po namakanju v jodovici ostala svetla so plodovi že prezreli za dolgotrajno skladiščenje in so namenjeni sprotni rabi in predelavi. Od sredine do konca avgusta dozorevajo zgodnje sorte jablan kot so James Grieve, Grafenštajnc, Gala, Elstar, Lobo. Tudi v letošnjem letu sorta Elstar dozoreva hkrati, ponekod pa celo hitreje kot sorta Gala. Dozoreva tudi hmelj. Slovenski hmeljarji bodo letos na 1400 hektarjih pridelali okrog 2300 ton hmelja. V naslednjih dneh se bo nadaljevalo ugodno vreme, v tem primeru bi v tem tednu nekateri hmeljarji začeli z obiranjem hmelja. Začetek obiranja hmelja ni odvisen samo od vremenskih razmer, temveč tudi od tega, koliko ima kdo zgodnejših sort hmelja, predvsem Goldinga. Po oceni Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo bo večina hmeljarjev z obiranjem hmelja letos začela okoli 25. avgusta.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

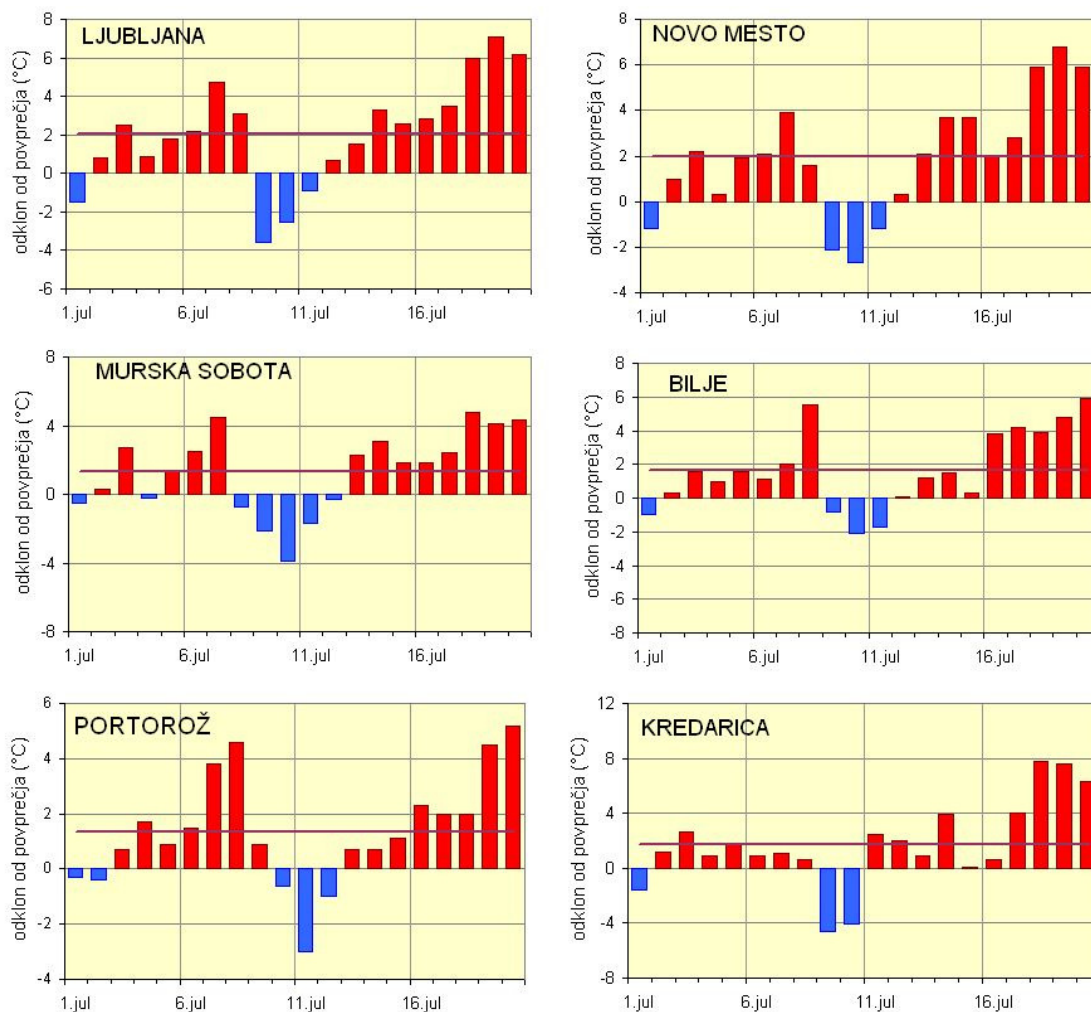
Povprečne vrednosti izhlapevanja so se v drugi dekadi avgusta gibale od 4 do 5 mm na dan, na Obali do 5,7 mm. V Portorožu so zopet našli največ, sedem dni z vrednostmi večjimi od 5 mm. Vrednosti izhlapevanja so se proti koncu dekade večinoma povečevale. Na Gorenjskem, Primorskem in v osrednji Sloveniji je skupno v dekadi izhlapelo med 40 in 60 mm.

VODA V TLEH

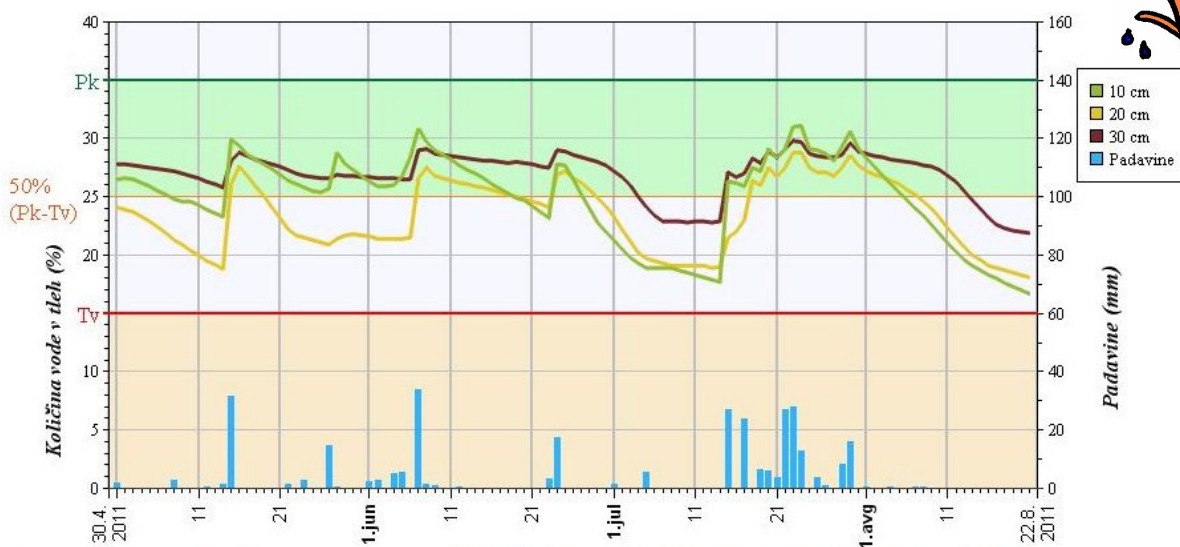

Drugo dekado avgusta je bilo zelo suho. Vsebnost vode v talnih rezervoarjih je prešla v kritično območje, ko je rastlini voda težko dostopna in se približuje točki venenja. Dekadni primanjkljaj vodne bilance znaša od 20 do 30 mm na Gorenjskem, Koroškem in S Štajerskem, drugod več kot 40 mm, na Obali do 60 mm. Vegetacijski vodni primanjkljaj je še vedno največji na Obali (okrog 470 mm).

Dnevni odklon temperature zraka od dolgoletnega povprečja 1961-1990 v prvi in drugi dekadi avgusta ter odklon od dolgoletnega povprečja temperature zraka celotnega obdobja ponazorjenim s črto

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine: Bilje, 1. 5. – 20. 8. 2011

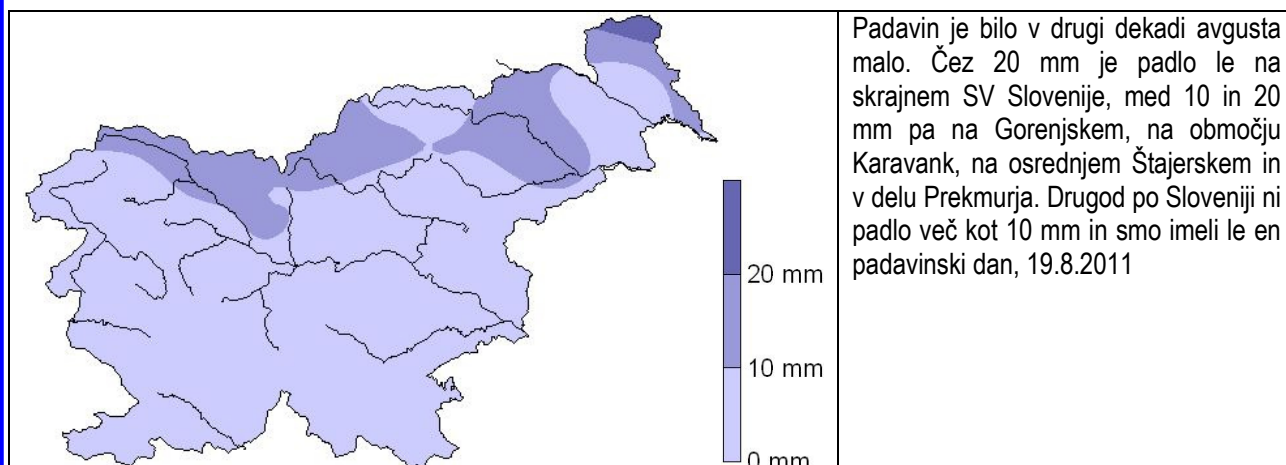
Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

Višina padavin v drugi dekadi avgusta (10. - 20. avgust 2011)

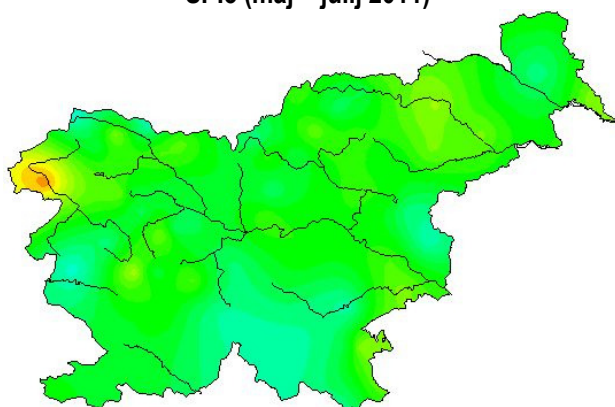

SPI (standardiziran padavinski indeks) predstavlja mero, kaj določena količina padavin skozi izbrano časovno obdobje pomeni glede na normalno oz. pričakovano količino padavin za to obdobje (dolgoletno povprečje od leta 1971 do 2000).

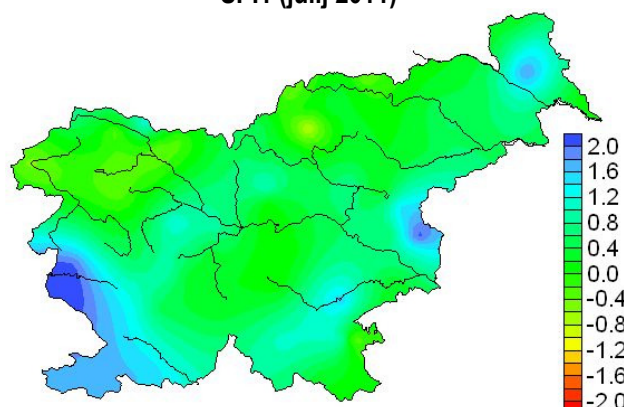
Prevladujoča zelena barva v ponazoritvi standardiziranega padavinskega indeksa zadnjih treh mesecev (maj - julij) nakazuje, da je bila višina padavin precej podobna dolgoletnemu povprečju. Največji odklon od dolgoletnega povprečja je bil na Bovškem, manjše negativno odstopanje pa je bilo na osrednjem Štajerskem.

Tudi julija je v večini Slovenije padla povprečna količina padavin. V Prekmurju, v delih Dolenjske - zlasti v okolici Krškega, ponekod v osrednji Slovenije in na Primorskem z Notranjsko je bila dolgoletna višina padavin v mesecu juliju presežena. Največji pozitivni odklon je bil na Goriškem.

SPI3 (maj – julij 2011)

SPI1 (julij 2011)

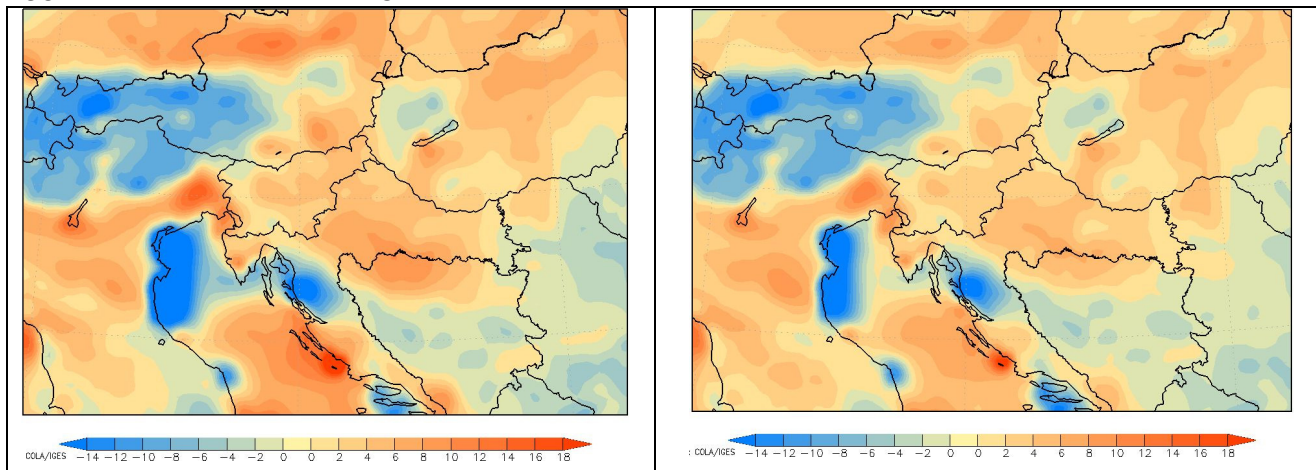

SPI	opis	barvna skala	verjetnost pojava
2.0 in več	Ekstremno mokro	Temno Modra	2.3 %
1.5 to 1.99	Zelo mokro	Svetlo Modra	4.4 %
1.0 to 1.49	Zmerno mokro	Sivo Modra	9.2 %
-0.99 to 0.99	Normalno	Zelena	68.2 %
-1.0 to -1.49	Zmerno suho	Rumena	9.2 %
-1.5 to -1.99	Zelo suho	Oranžna	4.4 %
-2.0 in manj	Ekstremno suho	Rdeča	2.3 %

PREGLED STANJA S POMOČJO NUMERIČNEGA MODELA NMM

Model NMM je računalniško orodje, namenjeno predvsem za napovedovanje vremena. Za potrebe agrometeorološkega dekadnega biltena pa pripravljamo simulacije vremena za preteklo obdobje, zato kot osnove za izračune ne uporabljamo napovedi vremena, temveč analize preteklega vremena. Za analizo dolgoletnih povprečnih vrednosti uporabljamo na naše področje prilagojen arhiv ponovnih analiz vremena Evropskega centra za srednjeročne prognoze vremena za obdobje 1989 – 2010. Več informacij je na voljo v prvi številki biltena za leto 2010.

VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA

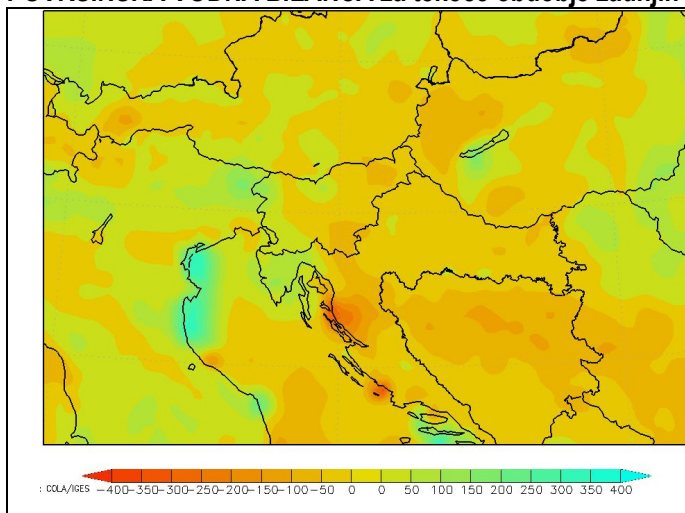

Odstopanje vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C od 1. januarja do 18. avgusta 2011 (levo) in od 1. aprila do 18. avgusta 2011 (desno) od modelskega povprečja za isti časovni obdobji v letih 1989–2010.

Efektivne temperature nad pragom 5 °C v obdobju od 1. januarja do 18. avgusta, so bile v večjem delu države nad dolgoletnim povprečjem. Pozitivna odstopanja do 2 °C so bila v pasu od Julijskih Alp na severu do Brkinov in Goteniške gore na jugu. Vzhodno in zahodno od tega pasu, so odstopanja še večja, še izrazitejša na zahodni meji. Podobna odstopanja so tudi proti vzhodu. Za 6 °C je bilo povprečje preseženo v osrednji Sloveniji, prav tako tudi na delu Štajerske in večini Prekmurja. Podpovprečne so bile le na skrajnem SZ države.

V vegetacijskem obdobju se je odklon od dolgoletnega povprečja glede na prejšnjo dekada malce zmanjšal. Slika je podobna tisti za obdobje od 1. januarja, le da je negativen odklon manjši. Izjema je le osrednja Slovenija.

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za tekoče obdobje zadnjih 70 dni

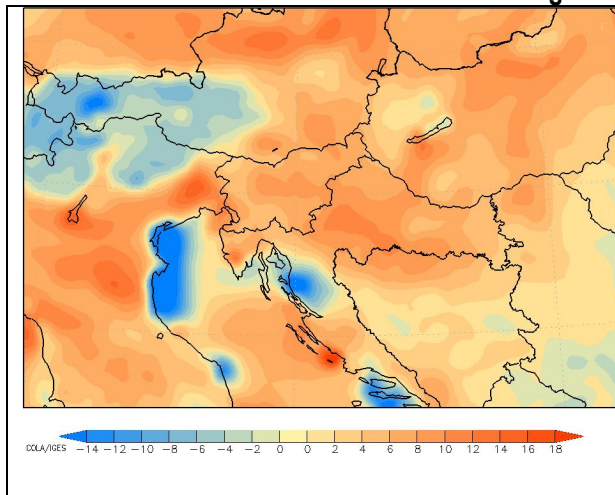

Stanje vodne bilance v zadnjih 70 dneh (10. junij – 18. avgust) se je glede na prejšnjo dekada poslabšalo. Nad povprečjem so na račun mokrega julija samo še na Primorskem, Bovškem, Notranjskem in v Kamniško – Savinjskih Alpah. Večji del države je imel primanjkljaj do 50 mm, na območju osrednje Štajerske, Bele in Suhe krajine pa do 100 mm.

IZGLEDI ZA PRIHODNIH DESET DNI

Numerična simulacija vremena omogoča tudi napovedovanje za nekaj dni vnaprej. Pri napovedi analizam preteklega vremena dodamo še računsko napoved za prihodnjih deset dni in dobimo izgled za stanje, ki ga pričakujemo ob izdaji naslednjega biltena. Na enak način kot pri oceni trenutnega stanja tudi napoved podajamo kot odstopanje od dolgoletnih povprečnih vrednosti (za obdobje 1989-2010).

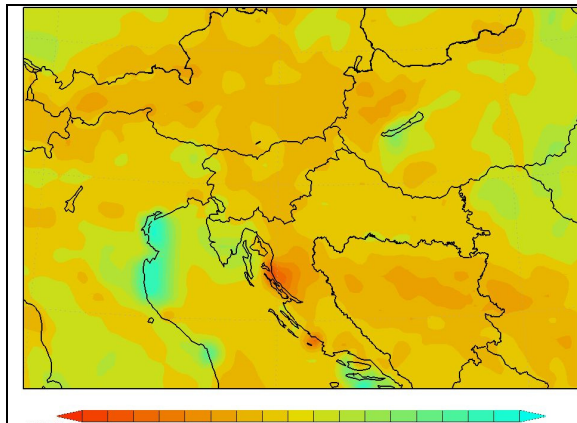
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA z izgledi do 28. avgusta 2011

Negativen odklon vsote efektivnih temperatur zraka od dolgoletnega povprečja se bo povsod po državi še okrepil. Največji odklon, za 4 stopinjske razrede se pričakuje na Goriškem, v osrednji Sloveniji, na meji med Štajersko in Dolenjsko ter v Slovenskih goricah. Sicer pa bodo v večini temperature vsote odstopale za 3 stopinjske razrede, na Notranjskem, Koroškem in SZ Sloveniji za 2 stopinjska razreda.

Na sliki je prikazano odstopanje vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C od 1. aprila do 28. avgusta 2011 od modelskega povprečja za isto časovno obdobje v letih 1989–2010.

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za 70 – dnevno obdobje z izgledi do 28. avgusta 2011

Odklon vodne bilance za 70 – dnevno obdobje glede na dolgoletno povprečje se bo še povečeval, v večjem delu države za 50 mm ali pa ostal v trenutnih vrednostih.

Na sliki je prikazano pričakovano odstopanje vodne bilance za 70-dnevno obdobje do 28. avgusta 2011 od dolgoletnega povprečja za enako obdobje v mm.

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi.